

Η Παρουσία της Γαλλίας στις χώρες της Σαχέλ

Γεώργιος Οικονόμου

Η Γαλλία εμπλέκεται στρατιωτικά σε τρεις από τις φτωχότερες χώρες της Αφρικής – στην Μπουρκίνα Φάσο, Μάλι και Νίγηρα.

Το 2020 οι συγκρούσεις εστοίχισαν γύρω στις 6,200 ζωές, αύξηση 30% από το 2019. Οι συγκρούσεις ανάγκασαν σχεδόν δύο εκατ. άτομα να εγκαταλείψουν τις κατοικίες τους. 31 εκ. έχουν ανάγκη τροφικής βοήθειας.

Η έξωθεν στρατιωτική βοήθεια είναι αναγκαία για να υποστηρίξει τα αδύναμα κράτη της περιοχής, συγχρόνως όμως είναι πολύ δύσκολο να εξευρεθεί η χρυσή τομή.

Γαλλικά στρατεύματα δραστηριοποιούνται στην Σαχέλ από το 2013, όταν εμπόδισαν ένοπλους βόρειους σχισματικούς και τζιχαντιστές από το να καταλάβουν την Μπαμάκο, πρωτεύουσα της Μάλι. Έκτοτε είναι σε πόλεμο με τζιχαντιστές.

Το 2020 η Γαλλία απέστειλε ακόμη 600 στρατιώτες, αυξάνοντας τον στρατό της στους 5,100. Με τον αριθμό αυτό ελπίζει ότι θα ελέγξει την κατάσταση. Επίσης την δύναμη της την ενίσχυσε με πεζοναύτες από Ευρωπαίους συμμάχους.

Χιλιάδες στρατιώτες των Ηνωμένων Εθνών περιπολούν το Μάλι, ενώ στρατιώτες από τις πέντε χώρες της γύρω περιοχής, γνωστές ως οι G5 της Σαχέλ, πολεμούν επίσης τους τζιχαντιστές.

Οι Γαλλικές προσπάθειες είχαν επιτυχίες. Το 2021 οι Γάλλοι και οι σύμμαχοι τους εφόνευσαν δεκάδες αντάρτες, κυρίως από την Islamic State in the Greater Sahara («IS-GS»), καθώς και μερικούς από τους αρχηγούς τους.

Όμως ομάδες όπως η Jama'at Nasr al-Islam wal Muslimin («JNIM») που είναι συνδεδεμένη με την Al-Qaeda, αποδεικνύονται ανθεκτικές, και δυστυχώς δεν έχει συμβεί κάτι το δραματικό που να καταφέρει να αλλάξει την κατάσταση υπέρ των νομίμων κυβερνήσεων.

Ένας λόγος ίσως είναι ότι οι προσπάθειες επικεντρώνονται σε στρατιωτικές λύσεις. Οι Γαλλικές δυνάμεις απεδείχθησαν ικανές να περιορίσουν τις επιθέσεις των τζιχαντιστών, αλλά ανίκανες να σταματήσουν την ανάπτυξη του τζιχαντισμού.

Οι αντικαθεστωτικοί στρατολογούν εύκολα από απομακρυσμένα χωριά που δεν διαθέτουν ούτε σχολεία ούτε νοσοκομεία. Τόσο η Γαλλία όσο και οι εταίροι της βοηθούν στην ανάπτυξη αλλά πολλές από τις προσπάθειες τους έχουν αποτύχει.

Αυτό αφήνει την Γαλλία με την πρόκληση που αντιμετώπισαν και άλλοι που έχουν πολεμήσει ανταρσίες σε μέρη όπως το Αφγανιστάν και το Ιράκ.

Ενώ προσπαθούν να βελτιώσουν την ασφάλεια – κάτι που είναι σχεδόν αδύνατο χωρίς να υπάρξει ανάπτυξη – συγχρόνως προσπαθούν να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη, η οποία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς καλύτερη ασφάλεια.

Η Γαλλία χρειάζεται να επιδείξει πρόοδο, ή τουλάχιστον να βρει ένα έντιμο δρόμο για να αποχωρήσει σε περίπτωση που η λαϊκή στήριξη καταστεί επισφαλής.

Όταν ο Πρόεδρος Μακρόν ομιλούσε με τους ηγέτες των πέντε χωρών της Σαχέλ (συμπεριλαμβανομένου του Τσάντ και της Μαυριτανίας) στις 16 Φεβρουαρίου τους προειδοποίησε ότι επίκεινται «σοβαρές αλλαγές» στην παρουσία της Γαλλίας στην περιοχή, όπως είπε επίσης ότι αυτές δεν θα γίνουν άμεσα. Για πρώτη φορά δημοσκόπηση έδειξε ότι μια μικρή πλειοψηφία στην Γαλλία είναι κατά της μεσολάβησης στην Σαχέλ. Ο Μακρόν, ο οποίος αντιμετωπίζει εκλογές το 2022, ίσως φοβάται αντιγαλλικές διαδηλώσεις στην περιοχή.

Όμως οι κυβερνήσεις των χωρών της Σαχέλ επιθυμούν τα Γαλλικά στρατεύματα να παραμείνουν επειδή δεν μπορούν να συγκρατήσουν τους τζιχαντιστές χωρίς την Γαλλία.

Οι τοπικές δυνάμεις έχουν καλύτερη πολύ κυρίως επειδή εκπαιδεύονται από Ευρωπαίους.

Το 2019 οι τζιχαντιστές επιτέθηκαν σ' ένα στρατόπεδο στο Boulikessi στο Μάλι και εφόνευσαν τουλάχιστον 40 στρατιώτες. Τον περασμένο μήνα οι τζιχαντιστές επετέθησαν στο ίδιο στρατόπεδο. Την φορά αυτή τα στρατεύματα του Μάλι τους απώθησαν με μόνο έξι νεκρούς.

Παρ' όλα αυτά ο στρατός του Μάλι παραμένει αδύνατος. Υπολογίζεται ότι θα χρειαστούν ακόμη 10 χρόνια προτού να είναι εις θέσιν να αντικαταστήσει τους Γάλλους.

Επίσης ο ντόπιος στρατός έχει πολύ άσχημη φήμη για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πέρυσι εσκοτώθησαν περισσότεροι άμαχοι από τις δυνάμεις ασφαλείας παρά από τζιχαντιστές. Τέτοιες πράξεις οδηγούν τους νέους στις αγκάλες των τζιχαντιστών.

Πολιτικοί όπως ο προσωρινός πρωθυπουργός του Μάλι, Moctar Ouane, ή ο πρωθυπουργός της Μπουρκίνα Φάσο, Christophe Dabiré, προωθούν μια άλλη παράμετρο: συνομιλίες με τον εχθρό.

Συνομιλίες δεν διεξάγονται με τις πιο αιμοβόρες ομάδες, όπως η ISGS, η ομάδα που ευθύνεται για τις σφαγές της 2ας Ιανουαρίου, αλλά ήδη γίνονται υπόγειες συνομιλίες με την JNIM οι οποίες άρχισαν πέρυσι επ' ευκαιρία μιας ανταλλαγής αιχμαλώτων. Λίγοι πιστεύουν ότι μπορούσε να γίνει χωρίς την σύμπραξη τζιχαντιστών.

Στην Μπουρκίνα Φάσο, η κυβέρνηση έχει ήδη διαπραγματευθεί με την JNIM σε κάποια μέρη, όπως στην Djibo, πόλη του Βορρά. Για μήνες η περιοχή είχε απομονωθεί από τους τζιχαντιστές και ένα βράδυ, μετά από συμφωνία, τα λεωφορεία και τα καμιόνια εταξίδευαν ελεύθερα.

Παρ' όλο που οι τοπικές συμφωνίες είναι καλές, εν τούτοις μόνο συμφωνίες εθνικού επιπέδου μπορούν να αποτρέψουν εκτεταμένη βία. Ο αρχηγός της JNIM είπε ότι είναι έτοιμοι να συνομιλήσουν με την κυβέρνηση μόνο αφού φύγουν οι Γάλλοι και τα Ηνωμένα Έθνη. Κατά πόσον αυτό είναι διαπραγματευτικό χαρτί θα φανεί.

Δημοσίως η Γαλλία δηλώνει ότι δεν διαπραγματεύεται με τρομοκράτες. Κατ' ιδίαν, μερικοί Γάλλοι αξιωματούχοι ομολογούν ότι η αντίθεση τους στο να συζητούν οι κυβερνήσεις της Σαχέλ με μέλη των τζιχαντιστικών ομάδων δεν είναι απόλυτη.

Παρ' όλα αυτά το να συμφωνήσουν για την διεξαγωγή συνομιλιών είναι πιο εύκολο από το να υπάρξει συμφωνία. Οι πιθανότητες αποτυχίας είναι

τεράστιες. Όμως, μετά από χρόνια αίματος πολλοί στην Σαχέλ, αν όχι και στο Παρίσι, είναι έτοιμοι να δοκιμάσουν.